

דבר העורך

קוראים יקרים,

עבודה היא מרכיב מרכזי בחייו של אדם, המשליך על השלומות (well-being) הכלכלית, הנפשית והחברתית שלו. מוגבלות היא מצב המפגיש את האדם עם קשת רחבה של חסמים חברתיים ואתגרים קיומיים, ובכללם השתלבות בעולם העבודה. על פי נתוני דו"ח שפרסם ג'וינט ישראל באוקטובר 2021 על אודות אנשים עם מוגבלות בישראל – 17% מקרב אזרחי ישראל הם אנשים עם מוגבלות. כמחצית מקרב אנשים עם מוגבלות בגיל העבודה הם מובטלים. על אף מגמות מעודדות והקצאת משאבים ממשלתיים למיזמי תעסוקה רבים עבור אנשים עם מוגבלות, שיעור התעסוקה הנמוך יחסית בקרב אנשים עם מוגבלות נותר יציב.

מטרת גיליון זה הייתה להעמיק את הלמידה על אודות חסמים להשתלבות מיטבית ורחבה של אנשים עם מוגבלות בעולם העבודה, לצד למידה ודיון על אודות מיזמים והזדמנויות התורמים להסרת חסמים אלה. הגיליון אוגד מגוון מאמרים העוסקים בתעסוקת אנשים עם מוגבלות מנקודת מבט התפתחותית, רב ממדית, רב תחומית ורגישת תרבות. תקוותנו כי תוכן המאמרים יעודד חשיבה מחודשת בשדה המוגבלות, שתכוון להגברת השתתפות אנשים עם מוגבלות בעולם העבודה בזכות ולא בחסד ולשמירה על זכויותיהם התעסוקתיות כשווים בין שווים. הדבר נכון גם לגבי אנשים עם מוגבלות המועסקים במסגרות תעסוקתיות מוגנות, ובפרט לאור פסיקתו התקדימית של בית הדין הארצי לעבודה מיום 10.10.21, ולפיה עובדים במפעלים מוגנים הם עובדים לכל דבר ועניין.

המאמרים בגיליון זה עוסקים בחסמים סביבתיים ואישיים המעצימים קשיי השתתפות בעולם העבודה. מאמרים רבים מחדדים את הצורך בביסוס זהות של מסוגלות והקניית מיומנויות יסוד ליצרנות ולהשתלבות חברתית בקרב אנשים עם מוגבלות – משחר ילדותם. ראוי שמסגרות חינוכיות – נבדלות ומשולבות – תכלולנה תוכניות לביסוס זהות של מסוגלות ותסייענה לתלמידיהן לרכוש מיומנויות אישיות, בין-אישיות ותעסוקתיות ולזהות העדפות תעסוקתיות, ועל בסיס כל אלה תעודדנה אותם לעצב חזון תעסוקתי-אישי תואם יכולות. בנוסף, אין ספק כי שילוב כוחות ופיתוח מיזמי תעסוקה המושתתים על הגברת התיאום בין כל הגורמים הנוגעים לתעסוקת אנשים עם מוגבלות, מתוך שיח קשוב ומאפשר עם אנשים עם מוגבלות סביב נושא מרכזי חשוב זה בחייהם, עשוי לסייע בהסרת חסמים ובהגברת השתתפותם בעולם העבודה.

ברצוני להודות לכותבים ולחברי המערכת אשר תרמו מידיעותיהם ומניסיונם העשיר ליצירת "שלם" רחב, מעורר עניין ומגוון. אנו מאחלים לכם קריאה מהנה ומועילה.

ד"ר בנימין הוזמי

עורך